

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 20/15
Λουξεμβούργο, 26 Φεβρουαρίου 2015

Απόφαση στην υπόθεση C-472/13
Andre Lawrence Shepherd κατά Bundesrepublik Deutschland

Το Δικαστήριο διασαφηνίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορεί να παρέχεται άσυλο στην Ευρωπαϊκή Ένωση σε λιποτάκτη που έχει ιθαγένεια τρίτης χώρας

Τον Αύγουστο του 2008 ο Αμερικανός στρατιώτης Andre Lawrence Shepherd ζήτησε άσυλο στη Γερμανία. Είχε φύγει από τη μονάδα του, που στάθμευε στη Γερμανία, τον Απρίλιο του 2007, αφού είχε λάβει φύλλο πορείας για δεύτερη φορά για το Ιράκ. Ο A. L. Shepherd έκρινε ότι δεν είχε καμία υποχρέωση να μετέχει πλέον σε έναν κατά την άποψή του παράνομο πόλεμο και στα εγκλήματα πολέμου που θεωρούσε ότι διαπράττονται στο Ιράκ. Κατά την περίοδο που υπηρέτησε για πρώτη φορά στο Ιράκ, κοντά στο Τικρίτ, δηλαδή μεταξύ Σεπτεμβρίου 2004 και Φεβρουαρίου 2005, δεν είχε μετάρχει άμεσα ούτε σε στρατιωτικές επιχειρήσεις ούτε σε μάχες, αλλά ασχολούνταν, ως μηχανικός, με τη συντήρηση ελικοπτέρων. Όταν επέστρεψε από το Ιράκ, ανανέωσε τη σύμβασή του με τον αμερικανικό στρατό, στον οποίο είχε καταταγεί αρχικά τον Δεκέμβριο του 2003 για διάστημα 15 μηνών. Ο A. L. Shepherd στηρίζει την αίτηση παροχής ασύλου που έχει υποβάλει στον ισχυρισμό ότι, λόγω της λιποταξίας του, διατρέχει τον κίνδυνο ποινικής δίωξης. Επιπλέον, η λιποταξία, επειδή αποτελεί, από αμερικανική σκοπιά, πολύ σοβαρό έγκλημα, τον εκθέτει στον κίνδυνο κοινωνικής απόρριψης στη χώρα του.

Κατόπιν της απόρριψης της αίτησης αυτής από το γερμανικό Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (την Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Μετανάστευσης και Προσφύγων), ο A. L. Shepherd προσέφυγε στο Bayrisches Verwaltungsgericht München (Διοικητικό Πρωτοδικείο Μονάχου) και ζήτησε την ακύρωση της απορριπτικής αυτής απόφασης και την υπαγωγή του στο καθεστώς πρόσφυγα. Το εν λόγω δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο να ερμηνεύσει **την ευρωπαϊκή οδηγία για το καθεστώς των προσφύγων**¹.

Κατά την οδηγία αυτή, ο υπήκοος τρίτης χώρας ο οποίος έχει βάσιμο λόγο να φοβάται ότι θα υποστεί δίωξη λόγω της φυλής του, της θρησκείας του, της ιθαγένειάς του, των πολιτικών πεποιθήσεών του ή της συμμετοχής του σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα μπορεί, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να αναγνωρίζεται ως πρόσφυγας. Η οδηγία ορίζει, μεταξύ άλλων, τα στοιχεία βάσει των οποίων ορισμένες πράξεις μπορούν να χαρακτηρίζονται ως πράξεις δίωξης.

Για παράδειγμα, η πράξη δίωξης μπορεί, κατά την οδηγία, να έχει τη μορφή «ποινικής δίωξης ή επιβολής ποινής για την άρνηση εκπλήρωσης στρατιωτικής θητείας σε σύρραξη, εάν η εκπλήρωση της στρατιωτικής θητείας θα συμπεριλάμβανε εγκλήματα»².

Με τη σημερινή απόφαση το **Δικαστήριο αποφαινεται ότι**

- **η προστασία που προβλέπεται στην περίπτωση αυτή καλύπτει όλο το στρατιωτικό προσωπικό, συμπεριλαμβανομένου του προσωπικού που ασκεί καθήκοντα διοικητικής μέριμνας ή τεχνικής υποστήριξης,**

¹ Οδηγία 2004/83/EK του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για θέσπιση ελάχιστων απαιτήσεων για την αναγνώριση και το καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απατρίδων ως προσφύγων ή ως προσώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας για άλλους λόγους (ΕΕ L 304, σ. 12, και διορθωτικά ΕΕ 2005, L 204, σ. 24, και ΕΕ 2011, L 278, σ. 13).

² Άρθρο 9, παράγραφος 2, στοιχείο ε', της οδηγίας.

- **η προστασία** αυτή αφορά την περίπτωση στην οποία η ίδια η εκπλήρωση της στρατιωτικής θητείας θα περιελάμβανε, σε ορισμένη σύρραξη, τη διάπραξη εγκλημάτων πολέμου, **καθώς και τις περιπτώσεις στις οποίες ο αιτών άσυλο δεν θα μετείχε παρά έμμεσα μόνο στη διάπραξη τέτοιων εγκλημάτων**, καθόσον θα μπορούσε ευλόγως να πιθανολογηθεί ότι με την άσκηση των καθηκόντων του θα παρείχε **συνδρομή απαραίτητη** για την προετοιμασία και τη διάπραξή τους,
- **η προστασία** αυτή αφορά **όχι μόνο τις περιπτώσεις στις οποίες έχει αποδειχθεί ότι έχουν ήδη διαπραχθεί εγκλήματα πολέμου** ή ότι τα εγκλήματα αυτά εμπίπτουν ενδεχομένως στη δικαιοδοσία του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου, αλλά και τις περιπτώσεις στις οποίες ο αιτών άσυλο μπορεί να αποδείξει ότι η διάπραξη τέτοιων εγκλημάτων είναι **πιθανότατη**,
- **η αξιολόγηση των περιστατικών** στην οποία καλούνται να προβαίνουν, υπό τον έλεγχο των δικαστηρίων, μόνο οι εθνικές αρχές, προκειμένου να προσδώσουν ορισμένο νομικό χαρακτηρισμό στην εκπλήρωση της συγκεκριμένης στρατιωτικής θητείας, **πρέπει να στηρίζεται σε ένα σύνολο ενδείξεων, από τις οποίες να μπορεί να αποδειχθεί**, αν ληφθούν υπόψη όλες οι περιστάσεις της συγκεκριμένης υπόθεσης (και ιδίως τα συναφή στοιχεία που σχετίζονται με τη χώρα καταγωγής κατά τον χρόνο λήψης της απόφασης σχετικά με την αίτηση και τα στοιχεία σχετικά με την ατομική κατάσταση και τις προσωπικές περιστάσεις του αιτούντος), **ότι η εκπλήρωση της θητείας καθιστά πιθανή τη διάπραξη των εγκλημάτων πολέμου**, όπως ισχυρίζεται ο αιτών,
- κατά την **αξιολόγηση** στην οποία καλούνται να προβαίνουν οι εθνικές αρχές **πρέπει να λαμβάνονται υπόψη αφενός το γεγονός ότι η στρατιωτική επέμβαση άρχισε με εντολή του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών ή με τη συναίνεση της διεθνούς κοινότητας και αφετέρου το γεγονός ότι το κράτος ή τα κράτη που διεξάγουν τις πολεμικές επιχειρήσεις τιμωρούν τα εγκλήματα πολέμου** ³,
- **η άρνηση εκπλήρωσης** της στρατιωτικής θητείας πρέπει να αποτελεί το μόνο μέσο που έχει στη διάθεσή του ο αιτών άσυλο για να αποφύγει τη συμμετοχή του στα κατά τους ισχυρισμούς του τελούμενα εγκλήματα πολέμου ⁴ και ότι, κατά συνέπεια, **αν ο αιτών δεν έχει κάνει χρήση της διαδικασίας που προβλέπεται για τους αρνητές στράτευσης και τους αντιρρησίες συνείδησης, αποκλείεται οποιαδήποτε προστασία βάσει της υπό εξέταση εν προκειμένω διάταξης**, εκτός αν ο εν λόγω αιτών αποδείξει ότι δεν είχε τη δυνατότητα να επιτύχει, στη συγκεκριμένη περίπτωση, την εφαρμογή καμιάς τέτοιας διαδικασίας.

Εφόσον δεν αποδειχθεί ότι η θητεία την οποία αρνήθηκε να εκπληρώσει A. L. Shepherd θα συνεπαγόταν τη διάπραξη εγκλημάτων πολέμου, το Verwaltungsgericht ζητεί επίσης από το Δικαστήριο να προσδιορίσει τις προϋποθέσεις παροχής της προστασίας που προβλέπει η οδηγία σε σχέση με δύο άλλες περιπτώσεις. Συγκεκριμένα, κατά την οδηγία, **ως πράξεις δίωξης μπορούν επίσης να χαρακτηρίζονται ορισμένες πράξεις των δημόσιων αρχών που εισάγουν διακρίσεις ή είναι δυσανάλογες** ⁵.

Σε σχέση με τις δύο άλλες περιπτώσεις αυτές, το Δικαστήριο αποφαινεται ότι, υπό περιστάσεις όπως αυτές της υπόθεσης της κύριας δίκης, **δεν προκύπτει** ότι τα μέτρα τα οποία υπάρχει

³ Το Δικαστήριο τονίζει ότι η στρατιωτική επέμβαση που πραγματοποιείται κατ' εφαρμογή απόφασης του Συμβουλίου Ασφαλείας **παρέχει καταρχήν όλα τα εχέγγυα για τη μη διάπραξη εγκλημάτων πολέμου** κατά τη διεξαγωγή της και ότι το ίδιο ισχύει καταρχήν για τις επιχειρήσεις που διεξάγονται με τη συναίνεση της διεθνούς κοινότητας. Επιπλέον, το γεγονός ότι στην έννομη τάξη των κρατών αυτών υπάρχουν αφενός νομοθεσία που προβλέπει τον κολασμό των εγκλημάτων πολέμου και αφετέρου δικαστήρια για την επιβολή στην πράξη των σχετικών μέτρων κολασμού σημαίνει ότι **δεν μπορεί να υποστηρίζεται βασίμως η άποψη ότι οι στρατιωτικοί ενός από τα κράτη αυτά θα μπορούσαν να αναγκαστούν να τελέσουν τέτοια εγκλήματα**.

⁴ Συναφώς, κατά την αξιολόγηση στην οποία πρέπει να προβούν οι εθνικές αρχές πρέπει να ληφθεί υπόψη εν προκειμένω το γεγονός ότι ο A. L. Shepherd όχι μόνο **κατατάχθηκε εθελοντικά** στο στράτευμα, το οποίο είχε ήδη εμπλακεί στη σύρραξη στο Ιράκ, αλλά **ανανέωσε τη σύμβασή του με τις ένοπλες δυνάμεις** μετά από την πρώτη παραμονή του στο Ιράκ.

⁵ Άρθρο 9, παράγραφος 2, στοιχεία β' και γ', της οδηγίας.

κίνδυνος να επιβληθούν σε έναν στρατιωτικό λόγω της άρνησής του να εκπληρώσει τη θητεία του, όπως είναι η **καταδίκη σε ποινή φυλάκισης**⁶ ή η **απόταξη**, **μπορούν να θεωρηθούν**, σε σχέση με το νόμιμο δικαίωμα του ενδιαφερόμενου κράτους να διατηρεί ένοπλες δυνάμεις, **δυσανάλογα ή εισάγοντα διακρίσεις σε τέτοιο βαθμό, ώστε να καταλέγονται μεταξύ των πράξεων δίωξης** για τις οποίες κάνει λόγο η οδηγία. Στις εθνικές αρχές εναπόκειται πάντως να το εξακριβώσουν.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία έκδοσης προδικαστικής απόφασης παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξης οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της απόφασης είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της.

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106

⁶ Ο A. L. Shepherd φαίνεται ότι διατρέχει τον κίνδυνο να του επιβληθεί, λόγω της λιποταξίας του, ποινή φυλάκισης 100 ημερών έως δεκαπέντε μηνών, η οποία θα μπορούσε μάλιστα να φτάσει τα πέντε έτη.